

Ügyiratszám: MN/24427-5/2012.
Tárgy: műsorszám előzetes korhatár-
kategóriába sorolása
Ügyintéző: **személyes adat**
Telefonszám: **Személyes adat**

A NEMZETI MÉDIA - ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG MÉDIATANÁCSÁNAK

1724/2012. (IX.26.) számú

HATÁROZATA

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (a továbbiakban: **Médiatanács**) a Magyar RTL Televízió Zrt. (1222 Budapest, Nagytétényi út 29., a továbbiakban: **Médiaszolgáltató**) műsorszám előzetes klasszifikációjára irányuló, 2012. szeptember 5-én benyújtott kérelmére lefolytatott hatósági eljárásában megállapította, hogy

a „Sherlock Holmes” című filmalkotás a mediaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 9. § (5) bekezdése szerinti IV. kategóriába tartozónak minősül.

E határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat felülvizsgálata a határozat közlésétől számított harminc napon belül a Fővárosi Törvényszékhez címzett, a Médiatanácsához három példányban benyújtott keresetlevéllel kérhető. A keresetlevél benyújtásának e határozat végrehajtására halasztó hatálya nincs, a keresetlevélben a keresettel támadott határozat végrehajtásának felfüggesztése a bíróságtól kérhető. A Fővárosi Törvényszék a keresetet harminc napon belül tárgyalás tartása nélkül bírálja el, a keresetlevélben tárgyalás tartása kérhető.

Indokolás

Az **Mttv. 9. § (1)** bekezdése szerint a lineáris mediaszolgáltatást nyújtó mediaszolgáltató valamennyi, általa közzétenni kívánt műsorszámot a közzétételt megelőzően az **Mttv. 9. § (2)-(7)** bekezdés szerinti kategóriák valamelyikébe köteles sorolni. Az **Mttv. 9. § (9)** bekezdése szerint a mediaszolgáltató kérelmére – igazgatási szolgáltatási díj megfizetése ellenében, a műsorszám átadásától számított tizenöt napon belül – a Médiatanács az **Mttv. 182. § e)** pontjában biztosított hatáskörében a műsorszám kategóriába sorolásáról hatósági határozatot hoz.

A Médiaszolgáltató a Médiatanácsához 2012. szeptember 5-én érkezett kérelmében az **Mttv. 9. § (9)** bekezdése szerinti előzetes klasszifikációra vonatkozó döntés meghozatalát kérte a „Sherlock Holmes” című filmalkotással kapcsolatban, amelyet a kérelméhez adathordozón mellékelte.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnöke 5/2011. (X. 6.) számú, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság egyes eljárásainak igazgatási szolgáltatási díjairól és a díjfizetés módjáról szóló rendeletének 17. § (1) bekezdése alapján, a Médiatanácsnak a Médiaszolgáltató műsorszámának kategóriába sorolása érdekében indult eljárásáért fizetendő 20.000-Ft igazgatási szolgáltatási díjat a Médiaszolgáltató a kérelem benyújtását megelőzően megfizette a Médiatanács Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-00300939-00000017 számú pénzforgalmi számlájára.

A Médiatanács a kérelem alapján az **Mttv. 182. § e)** pontjában biztosított hatáskörében hatósági eljárást folytatott le, és a műorszám vonatkozásában az alábbiakat állapította meg.

<i>Műorszám címe:</i>	Sherlock Holmes
<i>Eredeti hossza:</i>	128 perc
<i>Vágott hossza:</i>	120 perc
<i>Eredeti címe:</i>	Sherlock Holmes
<i>Műfaja:</i>	akció- és kalandfilm
<i>Származási ország:</i>	USA/Nagy-Britannia/Németország
<i>Gyártási év:</i>	2009
<i>Rendező:</i>	Guy Ritchie
<i>Szereplők:</i>	Robert Downey Jr., Jude Law, Rachel McAdams

A műorszám tartalma:

A film kezdetén egy rajtaütési akció kerül bemutatásra, amelyben Sherlock Holmes egy veszedelmes gyilkos nyomában jár. Holmes megtalálja a fekete szeánszot celebráló sötét alakot, amint mágikus mormolásával öngyilkosságba próbál kergetni egy öntudatlan fiatal nőt. A nyomozó éppen időben érkezik, így sikerül megakadályoznia az újabb halálesetet. A sötét ruhás férfit, Lord Blackwoodot, sorozatgyilkosság és fekete mágia gyakorlása miatt letartóztatja a rendőrség, majd röviddel ezután halálra is ítélik. Fogsága alatt egy alkalommal átkokat szór az egyik börtönőrre, akit – a felvadult rabokkal együtt - el kell távolítani a cella közeléből, később pedig Holmes-nak jövendőli meg újabb összecsapásaikat. A mágust hamarosan felakasztják, majd Dr. Watson megállapítja a halál beálltát. Holmes mindennapjai érdekes eset híján unalomba fulladnak, mígnem hírt kap Lord Blackwood „feltámadásáról”. Ekkor megindul az újabb hajszája a halálból visszatért mágus után. Holmes a gyilkos nyomában jár, ami gyakran életveszélyes helyzetekbe sodorja őt és hű társát, Dr. Watsont. A „feltámadt” gyilkos tevékenységét folyamatos halálesetek kísérik, amelyek a modern tudomány eszközeivel látszólag nem megmagyarázhatók. Blackwood a mágia erejével akarja félelembe taszítani az országot, és titkos vegyi fegyverével elpusztítani a képviselőket, mígnem Sherlock és csapata megakadályozza a tömeggyilkosságot. A végjátékban Sherlock Holmes leszámol Blackwooddal, és fényt derít a személyvesztő praktikáira. Bizonyításra kerül, hogy nem mágiával, hanem egyszerű trükkökkel tévesztett meg mindenkit, amelyeket a nyomozó tudományos alaposággal meg is magyaráz.

A Sherlock Holmes című filmalkotás Sir Arthur Conan Doyle írásaiból merítve értelmezi újra a népszerű detektív történeteit. A cselekmény vezérfonala egy szellemi küzdelem a Holmes által képviselt racionális világszemlélet és az okkultizmus között.

A Nemzeti Filmiroda a filmalkotás DVD változatát annak megjelenésekor III. korhatár-kategóriás (tizenhat éven aluliak számára nem ajánlott) minősítéssel látta el. A külföldi minősítő szervek megítélése alapján a német FSK (Freiwillige Selbstkontrolle der Filmwirtschaft) a film megtekintését 12 éven felülieknek engedélyezte. Az amerikai MPAA (Motion Picture Association of America) besorolása szerint az alkotás PG 13 jelölést kapott az erőszakos tartalmak, valamint az ijesztő képsorok megjelenése miatt. A brit BBFC (British Board of Film Classification) a film megtekintését szintén a 12 éven felüli korosztálynak ajánlotta az erőszakos tartalmakra hivatkozva.

A filmalkotás műfaját tekintve a krimi, az akciófilm és a kalandfilm ötvözete. Krimi jellegéből kifolyólag központi témája egy konkrét bűncselekmény. Sherlock Holmes inkább akcióhősként kerül előtérbe, aki kivételes boksztudásával, parádés álöltözéseivel akciójelenetről akciójelenetre vezeti a történet fonalát. A korábbi Holmes feldolgozásokkal ellentétben a nyomozó gyakran nem kivételes intellektusának, hanem a test-test elleni küzdelemben nyújtott helytállásának köszönheti, hogy győztesen kerül ki a kalandos szituációkból.

Sherlock Holmes újraértelmezett karaktere egy könnyed, szórakozásra vágyó, életvidám nyomozó képét festi a néző elé. Hamar kiderül, hogy zseniális képességei miatt sokat unatkozik, ezért rendkívüli mértékben szórakoztatják a bűntények. Holmes, mint az állandóan kihívást kereső zseni, sokszor marad érdekes bűntény nélkül. Ezeket az időket többnyire önmaga szórakoztatásával próbálja

kitölteni, amely a szobában való céltalan lövöldözésben, a házi kedvencen történő különböző bénító mérgek kipróbálásában és az illegális bokszmeccsekben merül ki. Tudományos érdeklődése hajmeresztő vizsgálatok elvégzésére ragadhatja, amelyek közvetlen környezetében döbbenetet váltanak ki. Fő vizsgálati módszere az apró részletek megfigyelésében rejlik, amelyek jelentőségét szerinte sosem lehet eltúlozni. Antiszociális magatartása ugyanakkor megnehezíti számára az emberekkel való kapcsolattartást, például durván megbántja Dr. Watson jövőbelijét egy vacsora alkalmával. A filmet végigkíséri a nyomozó szórakoztató narrálása, amelyben hangot ad a részletek megfigyeléséből levont, többnyire igaz következtetéseknek. A karaktert, bár nem egyértelműen pozitív viselkedésszerűsége jellemzi, vicces megjegyzései, szórakoztató jelenetei egyértelműen pozitív, szeretetreméltó személylété teszik.

Az erőszakos tartalmak tekintetében a túlzott részletezettség, a képi és hanghatások drasztikus megjelenése okozhat problémát a III. korhatár-kategóriában. Holmes karakterének fontos vonása lenyűgöző boksztudása, amelyet előszeretettel alkalmaz nyomozásai során. Ennek megfelelően a filmben kiemelt figyelmet kapnak a test-test elleni megmérettetések és a tudományos alapokon álló ütési technikák. (Holmes mindig tisztában van ütések hatásával, amelyet gyakran tartós sérülés előidézésére használ fel, pl.: bordatörés, állkapocs-rongálás, csuklótörés.) A verekedések részletes megtervezettsége, narrálása, a gyenge pontokra mért erőteljes ütések, valamint a roppanó csontok hangjai fokozzák az erőszakos összecsapások realitását. Az amerikai és az angol minősítő szervek megítélésében is kiemelésre kerültek ezen hatásfokozó elemek.

A filmalkotás vágott verziójában megfelelően kerültek lerövidítésre az erőszakos tartalmak, a szegmensek átszerkesztése tompított a brutális verekedések, halálesetek realitásfokán. A lerövidített változat akciójeleneteinek többségében az erőszak nem realiztikusan ábrázolódott, az összetűzések alatti humoros beszólások oldották a feszültséget és többnyire vidám, játékos zene szólt.

Ezen erőszakos, a Médiaszolgáltató által a filmből kivágott jelenetek ellenére azonban problémás a film olykor félelemkeltő, misztikus hangvétele. Egyes elemek (szeánsz, fekete mágia, titkos szekta) különösen alkalmasak arra, hogy a kiskorúakban félelemérzetet alakítsanak ki. A film alapkonfliktusa a racionális világnézet és a mágia harca, amely Holmes és Lord Blackwood párharcában teljesedik ki. A mű nyitójelenete különösen aggályos, hiszen egy földalatti szeánsz keretében a fekete csuhás férfi varázsigéket mormol egy oltár fölé hajolva, amelyen egy fehérbe öltözött fiatal nő fetreng görcsökben. Az áldozat arcán többször megjelenik a szenvedés, amely közeli képeken kerül hangsúlyozásra. A szeánsz célja a fiatal lány öngyilkosságba segítése, amelyet Holmes sikerrel akadályoz meg. Az alkotás legnyomasztóbb jelenetei minden esetben a mágikus sorozatgyilkos személyéhez köthetőek. A férfi fiatal lányokat segít varázslattal a halálba, majd kivégzése előtt megbabonázza a rá vigyázó őröt, miközben a Jelenések könyvében található, a fenevad imádságáról szóló igeverseket mormolja. A Holmes-szal folytatott beszélgetések során többször figyelmezteti a nyomozót, hogy olyan erővel próbál harcba szállni, amelyek fölött nincs hatalma. Hamarosan újabb misztikus történet árnyékolja be a cselekményt, mivel a gyilkos „feltámadásáról” értesülnek a rendőrök. A gyilkos halálból való visszatérése és későbbi cselekedetei (látszólag paranormális jelenségeket felmutató halálesetek) baljós hangulattal töltik meg a szegmenseket. Holmes a férfi utáni nyomozása során egy földalatti szektával is kapcsolatba kerül, amely hozzásegíti őt a Varázsigék könyvéhez, amiből Blackwood az erejét meríti. Végül Holmes az ügy megoldásához szintén a varázslathoz nyúl, és fellapozza a Varázsigék könyvét, amely alapján mágikus rituálét végez. A jelenet szintén félelemkeltő elemekkel tarkított, amelyben álomszerűen keverednek a valós események történései a szeánsz alatt tapasztaltakkal.

Az események végkifejletében Holmes szembekerül Blackwood-dal, és leleplezi a szemfényvesztő technikáit. Bebizonyítja, hogy a természetfölötti erőnek tulajdonított jelenségek, halálesetek igazából mind egy ügyes bűvész trükkjei csupán. A történet végén a sötét hangulat teljesen megszűnik, helyét átveszi a racionalitás, amelynek fényében az események új értelmet nyernek. A film készítői ügyesen váltogatják a szórakoztató jeleneteket és vicces párbeszédet a misztikus, borús hangulati elemekkel. Összességében a filmalkotás nem nevezhető nyomasztónak, inkább az akciójelenetek és a szórakoztató kalandfilm jelleg dominál. A baljós történések végül megmagyarázásra kerülnek, és a film is megfelelő feloldással zárul.

A műsorszám végén megfogalmazott megnyugtató végkifejlet ugyanakkor nem ellensúlyozza megfelelően a műsorszám egyes, különösen félelemkeltő elemeit, így az erőszakos jeleneteken mellett,

a két mágiával foglalkozó szegmens bizonyos motívumai, valamint az áldozatok szenvedésének részletezett ábrázolása kétségtelenül túlmutat a III. korhatári kategória kritériumain. A Médiatanács az 1037/2011. (VII. 19.) számú határozatával elfogadta a médiatartalmak korhatár-besorolásánál irányadó szempontokra vonatkozó jogalkalmazási gyakorlat fő elvi szempontjait, amelyben kimondta: *„Gyakori, hogy a veszélyt az emberek arcán jelentkező félelmen vagy a főszereplők viselkedésén keresztül ábrázolják, mely esetben az aktuális fenyegetésnek nem is kell explicitnek lennie – a főhősök által érzett félelem is elég ahhoz, hogy rettegéssel töltsse el a nézőt. A 12-16 éves korosztály esetében még kerülendők a különlegesen félelemkeltő jeleneteket tartalmazó alkotások, ahol a szélsőségesen ijedt figurák kiemelt szerephez jutnak, vagy az áldozatok szenvedésének megrázó ábrázolása részletezett.”* A kiemelt két jelenet alkalmas a fent leírt hatás kiváltására.

A IV. korhatári kategóriába sorolás körében a Médiatanács különösen az alábbi jeleneteket emeli ki:

00:01:55–00:04:03

Holmes a kriptához közeledik, ahonnan egyenletes kántálás hangja szűrődik ki. Majd megpillantja az oltáron fekvő fiatal, fehér ruhás nőt, aki fájdalmas görcsökben szenved, amelyet hosszasan mutat a kamera, miközben láthatóvá válik az oltár fejénél elhelyezkedő sötét csuhába bújt mágus. Közben Holmes és Watson találkoznak a kriptában, ami egy ór közös elhallgattatásába torkollik. A mókás párbeszédekkel tarkított közjáték után ismét az oltár látható és a tetőpontjához közeledő szeánsz, amelynek során a nő önkívületi állapotában drámaian egy kés után nyúl, öngyilkosságot kíván elkövetni, amelyet Holmes még idejében megakadályoz. (A nő szenvedéseit intenzív képi- és hanghatások kísérik, először az oltáron fekvő látható kiszolgáltatott helyzetben, fájdalmas görcsökben rángatózva, majd a tetőpont előtt a kamera ráközelít a megviselt arcára és kiforduló szeméire.)

01:23:50–01:24:54

Holmes a Varázsígék könyvéhez nyúl, hogy a szeánsz elvégzésével közelebb kerüljön a rejtély megoldásához. Láthatók a rituálé előkészületei, a mágikus kellékek és Holmes előadása. A képek gyorsan követik egymást, miközben Holmes (véltetően önkívületi állapotban) látja a haláleseteket és barátait, közben fülében csengenek a fontosnak vélt mondatok. A szekvencia ijesztő hatást kelt, mivel tömörítve szerepelnek benne a megrázó halálesetek és az okkult rituálé. A montázsban helyet kapnak fájdalmas sikolyok, szenvedő arckifejezésű szereplők, valamint a titokzatos halálesetek áldozatai, melyek különösen intenzív hatást keltenek a nézőkben. (Holmes öntudatlan arca, amint előveszi a törőt és megvágja magát, hogy a rituálé kedvéért a vérét ontsa, különösen hatásvadász elemnek minősül.)

A bírósági gyakorlat szerint amennyiben valamely műsorszám olyan elemeket tartalmaz, amelyeket besorolásuk esetén magasabb kategóriának megfelelően lehetne csak sugározni - éppen a minősítésnél való megszorító eljárásra, továbbá a védendő korosztályra tekintettel, az egész műsorszámot eggyel magasabb kategóriába kell sorolni és annak megfelelően sugározni.

E bírósági gyakorlat nyomán a Médiatanács a médiatartalmak korhatári-besorolásánál irányadó szempontokról szóló ajánlásában a következőket fogalmazza meg: *„Ha a közreadott mű egyetlen eleme, jelenete is tartalmazza a magasabb besorolásnál irányadó ismérvek valamelyikét, magasabb kategóriába való besorolást kell alkalmazni a klasszifikáció során”.*

A műsorszám különösen az előbbi két témára és azok feldolgozási módjára való tekintettel az Mttv. 9. § (5) rendelkezése szerint a IV. korhatár-kategóriába sorolandó: *„Az a műsorszámot, amely alkalmas a tizenhat éven aluliak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, különösen azáltal, hogy erőszakra, illetve szexualitásra utal, vagy témájának meghatározó eleme az erőszakos módon megoldott konfliktus, a IV. kategóriába kell sorolni. Az ilyen műsorszám minősítése: tizenhat éven aluliak számára nem ajánlott.”*

A Médiatanács tájékoztatja a Médiaszolgáltatót, hogy amennyiben a III. korhatári kategória szempontjából aggályos két, a filmalkotás *00:01:55–00:04:03* és *01:23:50–01:24:54* között játszódó részeit oly módon vágja meg, hogy azokban a közeli kameraállásból, illetőleg tömörítve bemutatott

erőszakos jelenetek félelemkeltő hatását úgy lecsökkenti, hogy azok a 16 és 12 év közötti kiskorú néző értelmi szintjével feldolgozhatók legyenek, akkor a műsorszám egészét tekintve az Mttv. 9. § (4) bekezdése szerinti III. korhatári kategóriára előírt törvényi feltételeknek megfelel.

A fentiekre figyelemmel a Médiatanács az **Mttv. 182. §** bekezdés e) pontja szerinti hatáskörében a vizsgált műsorszám az **Mttv. 9. § (5)** bekezdése szerinti **IV. kategóriába** sorolásáról határozott.

Az eljárás során a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: **Ket.**) **153. § (2)** bekezdésében foglalt rendelkezés szerinti eljárási költség nem merült fel.

Az **Mttv. 9. § (9)** bekezdése alapján a Médiatanácsnak a kategóriába sorolásról a műsorszám átadásától számított 15 napon belül kell határoznia.

A **Ket. 33. § (4)** bekezdésében foglalt rendelkezésre tekintettel az ügyintézési határidő megtartottnak tekintendő, mivel a Médiatanács a határidő leteltét követő első testületi ülésén határozatot hozott.

A **Ket.** említett szabálya szerint:

„33. § (4) Ha a hatóság testületi szerv, a hatáskörébe tartozó ügyben az (1) bekezdésben meghatározott határidőn belül, vagy ha ez nem lehetséges, a határidő letelte utáni első testületi ülésen, legkésőbb azonban két hónapon belül határoz.”

A jogorvoslatról szóló tájékoztatás a **Ket. 72. § (1)** bekezdés da) pontján, továbbá az **Mttv. 163. § (1)** és (3) bekezdésén, valamint a **164. §**-on alapul, a tárgyalás tartására vonatkozó kérelemről szóló tájékoztatást a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény **338. § (2)** bekezdése tartalmazza.

Budapest, 2012. szeptember 26.

a Médiatanács nevében

Szalai Annamária
elnök

dr. Kollarik Tamás
hitelesítő tag

Kapják:

1. személyes adat